

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ivany Wolkové soudců JUDr. Jitky Malé a JUDr. Radima Novotného ve věci

žalobce: **Stavebniny DEK a. s.**, IČO 03748600
sídlem Tiskařská 257/10, Praha 10 – Malešice
zastoupený advokátem Mgr. Michalem Vojáčkem,
sídlem Praha 6, Studentská 541/3

proti
žalovaným: **1. FINNHOUSE s. r. o.**, IČO 02205858
sídlem Tlumačovská 2766/26a, Praha 5 – Stodůlky
2. Y. D., narozený dne xxx
bytem xxx
oba zastoupení advokátkou Mgr. Martinou Burdovou,
sídlem Praha 10, Bulharská 588/1

o zaplacení 1 226 780 Kč s příslušenstvím a odměnou, **o odvolání žalovaného 2.** proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. června 2021 č. j. 37 Cm 78/2020-92 ve znění opravného usnesení ze dne 23. června 2021 č. j. 37 Cm 78/2020-99

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se ve vztahu k žalovanému 2. v rozsahu části I. výroku a v související části III. výroku rozsudku zrušuje a věc se vrací v tomto rozsahu soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal na žalovaných zaplacení 1 226 780 Kč s úrokem 6% od 12. 3. 2020 do zaplacení a s odměnou 4 089 Kč. Uvedl, že je majitelem směnky vystavené prvním žalovaným dne 21. 6. 2019 v Praze jako blankosměnka k zajištění pohledávek žalobce vůči prvnímu žalovanému. V souladu s vyplňovacím směnečným prohlášením doplnil žalobce do směnky částku 1 226 780 Kč, platební místo, kterým je aktuální sídlo žalobce a datum splatnosti dnem 11. 3. 2020. Druhý žalovaný se za závazek výstavce směnku zaplatit zaručil. Směnka předložená k placení nebyla zaplacená.
2. Usnesením ze dne 4. 11. 2020, č. j. 37 Cm 78/2020-23 soud prvního stupně řízení zastavil co do částky 101 650,40, co do úroku z této částky od 4. 9. 2020 do zaplacení a co do části odměny ve výši 339 Kč. Stalo se tak na základě částečného zpětvzetí žaloby.
3. Směnečným platebním rozkazem ze dne 18. 12. 2020, č. j. 37 Cm 78/2020-24 soud prvního stupně ohledně zpětvzetím nedotčených částí žalobcem uplatněného nároku žalobě vyhověl. Žalovaní ve společných námitkách předně namítali nesprávně vyplněnou směnečnou sumu, když ze seznamu dlužných faktur, který sestavil žalobce, vyplývá nedoplatek pouze 1 157 220,02 Kč. Dále namítali, že žalobce nezohlednil, že k chybně vystaveným fakturám o celkové výši 54 564,09 Kč, které první žalovaný nedopatřením zaplatil, nebyly žalobcem vystaveny dobropisy. Namítali také, že první

žalovaný měl v rámci věrnostního programu žalobce právo na notebook HP v hodnotě 11 625 Kč, který neobdržel a proti si tuto částku proti uplatněnému nároku započítává. Sám druhý žalovaný namítal, že k platnosti jeho podpisu byl nezbytný souhlas jeho manželky, když se nejedná o úkon obvyklý. Také druhý žalovaný sám namítal, že směnku podepsal pouze jako zástupce výstavce směnky, tedy prvního žalovaného, podpis rukojmího není jeho pravým podpisem. Konečně namítali, že žalobce si ve všech fakturách bez opory ve smlouvě účtuje poplatek 19 Kč za zaslání faktur.

4. Žalobce ve vyjádření k námitkám uvedl, že směnka byla vyplněna v souladu s ujednáním o jejím vyplnění. Rozdíl, na který žalovaní poukazují, představuje rozdíl mezi jistinou faktur a příslušenstvím, na které má žalobce právo podle rámcové smlouvy a jejích příloh. Chybně vystavené faktury nejsou vůbec zahrnuty ve sporné směnce. Ty ostatně byly již dříve prvnímu žalovanému vystaveny a o jejich výši byl snížen celkový dluh ještě před vyplněním směnky. Odměna v rámci věrnostního programu prvnímu žalovanému nepřísluší s ohledem na prodlení se zaplacením faktur. Směnečný závazek druhého žalovaného není součástí společného jmění manželů, a proto souhlas manželky druhé žalovaného nebylo třeba. Konečně trval na pravosti podpisu druhé žalovaného na směnce a navrhl k tomu důkaz znaleckým posudkem.
5. V části I. výroku napadeného rozsudku soud prvního stupně soud prvního stupně zrekapituloval obsah předmětného směnečného platebního rozkazu, jak ten vyplývá z redukce dle výše uvedeného usnesení soudu prvního stupně ze dne 4. 11.2020 a z části II. výroku napadeného rozsudku. V této II. části výroku ve znění opravného usnesení soud prvního stupně zrušil daný směnečný platební rozkaz co do částky 480 089,41 Kč a části příslušenství. Stalo se tak na základě dalšího částečného zpětvzetí žaloby.
6. K námitce nesprávného vyplnění blankosměnky se soud ztotožnil s tím, že žalobce měl právo nejen na jistinu, nýbrž rovněž na sankce za prodlení s placením jistin faktur, a to podle přílohy rámcové smlouvy, čemuž odpovídá namítaná částka 69 559,98 Kč. Ztotožnil se také s tím, že omylem vystavené faktury nejsou zahrnuty ve sporné směnce. S ohledem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2007, spisové značky 29 Cdo 63/2006, že započtení proti směnečné pohledávce až za námitkového řízení nepřichází v úvahu, neshledal žalovanými namítané započtení možným. Totéž platí i ohledně namítané neoprávněně účtované částky 19 Kč v jednotlivých fakturách. To by se týkalo rovněž plnění podle věrnostního programu, i kdyby měl první žalovaný na toto plnění vůbec nárok. S poukazem na § 714 o. z. pak soud dovodil, že námitka souhlasu manželky s rukojemským závazkem druhého žalovaného přísluší právě jen této manželce a nikoliv druhému žalovanému. Ohledně pravosti podpisu druhé žalovaného na sporné směnce v postavení rukojmího soud konstatoval, že není stanoven žádný důkaz, který byl v tomto směru předepsán. Prokázat tvrzení o pravosti podpisu na konkrétní listině lze tedy obecně jakýmkoliv důkazním prostředkem. Není tedy vždy nezbytný důkaz znaleckým posudkem, lze-li považovat kvalitu popisu za prokázanou jinými k tomu provedenými důkazními prostředky. V této souvislosti se soud prvního stupně opřel o ujednání o vydání směnky a o prohlášení druhého žalovaného jako avalisty, obě listiny ze dne 21. 6. 2021.
7. Proti tomuto rozsudku se společným odvoláním odvolali včas oba žalovaní s tím, že napadají pouze výrok I. a navrhuji jeho změnu tak, že směnečný platební rozkaz bude v celém rozsahu zrušen, anebo jeho zrušení a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Namítají předně, že soud prvního stupně nesprávně zhodnotil provedené dokazování. Při tom nesprávně zjistil, že druhý žalovaný podepsal prohlášení avalisty, třebaže ten i pravost tohoto podpisu před soudem prvního stupně popřel. Neven podpisu druhého žalovaného na sporné směnce, nýbrž i pravosti podpisu stejného žalovaného pod prohlášením avalisty se týká důkazní povinnost žalobce, který ostatně sám navrhoval, aby bylo v této věci provedeno dokazování znaleckým posudkem z oboru

písmoznalectví. Dále považují odvolatelé výrok ad I. napadeného rozsudku za nepřezkoumatelný, protože soud prvního stupně nevyjádřil, zda předmětný směnečný platební rozkaz potvrzuje nebo zrušuje.

8. Usnesením soudu prvního stupně ze dne 6. 9. 2021, č. j. 37 Cm 78/2020-109 bylo odvolací řízení ohledně odvolání prvního žalovaného proti shora uvedenému rozsudku pravomocně zastaveno.
9. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které mu předcházelo (§ 212 a § 212a o. s. ř.), aniž k projednání nařizoval jednání [§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.].
10. Vyšel při tom předně ze zjištění soudu prvního stupně, na kterých ten postavil své rozhodnutí, s výjimkou níže uvedenou.
11. Z obsahu spisu vyplývá, že soud prvního stupně na jednání konaném dne 23. 6. 2021 vyhlásil přezkoumávaný rozsudek ve znění, v jakém je jeho originál založen ve spise a v jakém byl stejnopis jeho písemného vyhotovení doručen účastníkům řízení. Z protokolu z výše uvedeného jednání i z originálu rozsudku je zřejmé, že soud v části I. výroku sice vyjádřil, o jakých nárocích zbývá po opakovaných částečných zpětvzetích rozhodnout, skutečně však, jak případně namítá odvolání, nevyjádřil žádným způsobem, zda tuto zbývající část směnečného platebního rozkazu ponechává v platnosti anebo ji zrušuje. Ze 17. odstavce odůvodnění napadeného rozsudku je sice zřejmé, že bylo záměrem soudu prvního stupně směnečný platební rozkaz ve zbývajícím rozsahu ponechat v platnosti. Ve výroku napadeného rozsudku se to však neodrazilo ani tím nejmenším způsobem.
12. Podobný problém trpí i část II. výroku napadeného rozsudku, když soud prvního stupně sice vyjádřil, že v rozsahu druhého částečného zpětvzetí žaloby řízení rovněž zastavuje, opomenul však ve stejném rozsahu směnečný platební rozkaz zrušit. Pravomocným usnesením soudu prvního stupně ze dne 23. 6. 2021, č. j. 37 Cm 78/2020-99 je však nutno považovat tento problém za odstraněný.
13. Z obsahu spisu dále vyplývá, že druhý žalovaný na jednání konaném před soudem prvního stupně dne 19. 5. 2021 ke čtenému prohlášení avalisty uvedl, že podpis na této listině není jeho podpisem a že Miroslava Hrančíka, který měl v souvislosti se stejnou listinou zastupovat žalobce, nezná a nikdy s ním nejednal.
14. Z ujednání o vydání směnky pak vyplývá, že účastníky tohoto ujednání jsou pouze žalobce a první žalovaný. Druhý žalovaný tuto listinu podepsal pouze jako zástupce prvního žalovaného.
15. Zásadní otázkou ve vztahu k napadenému rozsudku je, zda v souvislosti s ním dostal soud prvního stupně svým zákonným povinností. Jde o to, že podle § 152 o. s. ř. je soud povinen rozsudkem rozhodnout o celé projednávané věci. V tomto případě ovšem soud v části II. výroku napadeného rozsudku ve znění opravného usnesení rozhodl pouze o té části uplatněného nároku, která byla dotčena druhým částečným zpětvzetím žaloby. O zbývající části, o které hovoří část I. výroku napadeného rozsudku, není rozhodnuto žádným způsobem. Okolnost, že záměr, jak hodlal soud prvního stupně i o této části nároku rozhodnout, je jednoznačně vyjádřen v důvodech napadeného rozsudku, je bezvýznamná. Rozsudek soudu je podle § 159a o. s. ř. závazný pouze ve svém výroku. Také pouze tento výrok nabývá právní moci. Naproti tomu úvahy obsažené pouze v odůvodnění rozsudku závazné nejsou pro účastníky řízení, pro soud a ani případně pro třetí osoby. Tyto úvahy také nemohou nabýt právní moci. Konečně odvolání pouze proti důvodům rozhodnutí není přípustné, jak plyne z § 202 odst. 3 o. s. ř.). Je také zřejmé, že přezkoumávaný rozsudek neměl být ani rozsudkem částečným, není jím rozhodováno jen o části nároku, a ani rozsudkem mezitímním, když není rozhodnutí jen o základu nároku.

16. Protože zmíněnou vadou trpí již znění rozsudku, jak jej soud při posledním konaném jednání vyhlásil, nepřichází v úvahu ani postup podle § 164 o. s. ř., tedy oprava formou opravného usnesení. Ze stejného důvodu nejsou v tomto případě ani podmínky k tomu, aby odvolací soud mohl postupovat podle § 222 odst. 3 o. s. ř. a nařídit opravu napadeného rozsudku. Konečně jde o nedostatek za odvolacího řízení neodstranitelný, protože odvolací soud smí pouze přezkoumat správnost rozhodnutí soudu prvního, nemůže však za soud prvního stupně rozhodnout o otázce, o které soud prvního stupně vůbec nerozhodl. Jedná-li se o výrok týkající se věci samé, platí to tím spíše. Napadený rozsudek soudu prvního stupně tedy není v části I. výroku přezkoumatelný, když podstatná část výroku vůbec chybí.
17. Odvolání je důvodné i ohledně posouzení námitky druhé žalovaného ohledně pravosti jeho podpisu jako rukojmího na sporné směnce. Soud prvního stupně správně vycházel z toho, že směнка je soukromou listinou a že je na tom, kdo se této listiny dovolává, aby dokázal její pravost. Tím je nesporně žalobce. Ten si toho byl ostatně vědom a sám navrhl provést důkaz znaleckým posudkem. V současné době tento princip neplyne pouze z judikatury Nejvyššího soudu, na kterou poukazuje druhý žalovaný, když je nyní stejná zásada v současnosti pozitivně stanovena v § 565 o. z. Nelze mít námitku ani proti úvaze soudu prvního stupně, že není stanoven žádný závazný důkazní prostředek, kterým lze pravost soukromé listiny, včetně podpisů na ní se nacházejících, prokázat. Znalecký posudek je nepochybně jedním z možných důkazních prostředků, v žádném případě prostředkem vylučným.
18. Soud prvního stupně se v souvislosti se závěrem, že rukojemský podpis druhé žalovaného považuje za pravý, opřel o dvě listiny. Jde o ujednání o vydání směanky a dále o prohlášení avalisty.
19. První z těchto listin není, co se pravosti týká, pochybná. Druhý žalovaný také tuto listinu vskutku podepsal. Není však účastníkem tohoto ujednání a jeho podpis na této listině je toliko podpisem zástupce prvního žalovaného jako právnické osoby.
20. Druhý žalovaný je, nejméně formálně účastníkem druhé z těchto listin. Pravost také této druhé listiny, to znamená prohlášení avalisty, byla před soudem zpochybněna, a to v bezprostřední souvislosti s jejím čtením k důkazu při jednání před soudem prvního stupně. Potom má-li být také z této listiny vycházeno, byť jen jako z důkazu, musí být, a to opět žalobcem, ve smyslu již jednou uvedeného ustanovení 565 o. z., dokázána její pravost. Zájem žalobce je dán tím, že tento důkaz má prokázat jeho žalobní tvrzení, že druhý žalovaný je na sporné směnce podepsán jako rukojmí. Za stavu řízení, jaký v tuto chvíli panuje, nemohl se soud prvního stupně o tuto listinu opřít a jeho hodnocení této listiny jako důkazu je nesprávné s ohledem na zásady vyplývající z § 132 o. s. ř.
21. Zásadní jsou samozřejmě procesní vady napadeného rozsudku, pro které především nemůže přezkoumávaný rozsudek v rozsahu dotčeném odvoláním uspět, ale rovněž otázka důkazu o pravosti rukojemského podpisu druhého žalovaného na sporné směnce bude nutno věnovat náležitou pozornost. Z hlediska hospodárnosti řízení je nepochybně případnější nechat znalecky přezkoumat přímo podpis na směnce než na prohlášení avalisty.
22. Ohledně ostatních námitok, jak byly také druhým žalovaným uplatněny, nevznáší projednávané odvolání žádné výtky. Ani odvolací soud nemá ke způsobu, jakým se soud prvního stupně s těmito ostatními námitkami vypořádal žádných připomínek a s jeho hodnocením, tedy že nejsou důvodné, se ztotožňuje.
23. Napadený rozsudek soudu prvního stupně proto byl v odvoláním napadeném rozsahu odvolacím soudem podle § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř. zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

Praha 12. ledna 2022

JUDr. Ivana Wolková v. r.
předsedkyně senátu